

İleri doğru bir adım at!

“Her şeyin kaynağı diğer insanların sahip olduğu haklar ve benim bu haklara karşı saygı göstermek için sahip olduğum sonsuz görevdir.”

Emmanuel Lévinas

Konular	Ayrımcılık ve Yabancı düşmanlığı, Yoksulluk, Genel insan hakları
Zorluk	Düzyey 2
Grup büyüklüğü	10-30
Süre	60 dakika
Genel bakış	Hepimiz eşitiz, fakat bazıları diğerlerinden daha eşit. Bu etkinlik sayesinde katılımcılar toplumda başka biri olmanın neye benzediğini deneyimleyecekler. Ele alınan konular şunlardır: <ul style="list-style-type: none"> • Çoğunlukla ayrımcılık ve dışlanmanın sonucu olarak ortaya çıkan sosyal eşitsizlik • Empati ve sınırları
İlgili haklar	<ul style="list-style-type: none"> • Ayrımcılığa maruz kalmama hakkı • Saygınlık bakımından eşitlik hakkı • Sosyal haklara erişimde eşitlik
Amaçlar	<ul style="list-style-type: none"> • Farklı olanlara karşı empati geliştirmek • Toplumdaki fırsat eşitsizliği üzerine bilinç düzeyini artırmak • Belirli sosyal azınlıklara ya da kültürel gruplara dahil olmanın getirebileceği kişisel sonuçlar üzerine anlayış geliştirmek
Materyal	<ul style="list-style-type: none"> • Rol kartları • Geniş bir alan (bir koridor, geniş bir oda ya da açık hava) • Kaset ya da CD çalar ve yumuşak/rahatlatıcı bir müzik
Hazırlık	<ul style="list-style-type: none"> • Etkinliği dikkatlice okuyun. “Durum ve olaylar” listesini gözden geçirerek birlikte çalıştığınız grup için uyarlamaya çalışın. • Rol kartlarını her katılımcıya bir tane düşecek şekilde hazırlayın. Uyarladığınız rol kartı sayfasının ya elle ya da fotokopi makinasıyla kopyasını çıkarın, kâğıtları kesin ve katlayın.

Yönerge

1. Arka planda dinlendirici bir müziğin çaldığı rahat bir ortam yaratın. Ya da katılımcılardan sessizce oturmalarını isteyin.
2. Rol kartlarını rastlantısal olarak dağıtın, her katılımcıya bir tane verin. Kartları kendilerine saklamalarını ve başka kimseye göstermemelerini söyleyin.
3. Tercihen yere oturarak rol kartlarını içlerinden okumalarını rica edin.
4. Şimdi, rollerine girmeye başlasınlar. Yardımcı olması için aşağıdaki sorulardan birkaçını yöneltin. Katılımcıların düşünmeleri, kendilerini ve yaşantılarını gözlerinde canlandırma- ları için her sorudan sonra kısa bir ara verin:
 - Çocukluğunuz nasıldı? Yaşadığınız ev nasıldı? Ne tür oyunlar oynardınız? Anne-babanız ne iş yapardı?

KONULAR

AYIRIMCILIK

YOKSULLUK

GEN. İNSAN HAKLARI

ZORLUK

DÜZEY 2

GRUP BÜYÜKLÜĞÜ

10-30

SÜRE

60 DAKİKA

- Şu anda günlük yaşantınız nasıl? Sosyalleşme ortamlarınız hangileridir? Sabah, öğleden sonra ve akşam neler yaparsınız?
 - Ne tür bir yaşam tarzınız var? Nerede yaşıyorsunuz? Aylık ne kadar kazanıyorsunuz? Boş vakitlerinizde neler yapıyorsunuz? Tatillerde neler yapıyorsunuz?
 - Sizi heyecanlandıran şeyler nelerdir? Sizi korkutan şeyler nelerdir?
5. Şimdi, katılımcılardan atletizmdeki başlama çizgisinde olduğu gibi mutlak bir sessizlik içinde yanyana dizilmelerini isteyin.
 6. Katılımcılara durum ve olaylardan oluşan bir liste okuyacağınızı söyleyin. “Evet” diye yanıtladıkları her ifade için ileri doğru bir adım atmalılar. Aksi takdirde, oldukları yerde kalmalı, kıpırdamamalıdır.
 7. “Durumları” sırayla okuyun. Her ifadeden sonra, ileri doğru adım atmaları ve diğerlerine kıyasla nerede durduklarını anlamaları için kısa bir süre bekleyin.
 8. Etkinliğin sonunda, katılımcılar nerede bulduklarına bakmalılar. Rolden sıyrılmaları için birkaç dakika süre tanıyın. Ardından genel oturuma geçip bilgilendirme bölümüne başlayın.

Bilgilendirme ve değerlendirme

Katılımcılara ne olup bittiğini, etkinlik hakkında ne düşündüklerini sorarak bu bölüme başlayın. Gündeme gelen konular ve katılımcıların etkinlik aracılığıyla neler öğrendiğini konuşun.

- İleri doğru adım atarken –ya da dururken– neler hissettiler?
- İleri doğru daha sık adım atan kişiler, diğerlerinin kendileri kadar hızlı ilerlemediğini ne zaman farkettiler?
- Temel insan haklarının görmezden gelindiği anlar olduğunu düşünenler var mı?
- Katılımcılar birbirlerinin rolünü tahmin edebiliyor mu? (Bu aşamada herkesin rolünü açıklamasını isteyin)
- Farklı bir rolü canlandırmak ne ölçüde kolay ya da zordu? Rolünü oynadıkları kişiyi kafalarında nasıl canlandırdılar?
- Bu alıştırma toplumsal gerçekleri bir anlamda yansıtıyor mu? Nasıl?
- Oynanan değişik roller için hangi insan hakları geçerli? Herhangi bir kişi, insan haklarına saygı duyulmadığını ya da bu haklara erişimi olmadığını söyleyebilir mi?
- Toplumdaki eşitsizliklerle mücadele için atılması gereken öncelikli adımlar hangileridir?

Kolaylaştırıcılar için ipuçları

Etkinliği açık alanda yaptığınız takdirde, katılımcıların sizi duyabildiğinden emin olun, özellikle büyük bir grup ile çalışıyorsanız! Yardımcı kolaylaştırıcılar, okuduğunuz “durum ve olaylar”ı gruba tekrar ileterek size yardım edebilirler.

Baştaki hayal etme aşamasında, bazı katılımcılar rolünü canlandıracakları kişinin yaşamı hakkında çok az bilgiye sahip olduklarını söyleyebilirler. Bunun çok da önemli olmadığını, hayal güçlerini kullanmalarını ve ellerinden geldiğince iyi bir iş çıkarmaya çalışmalarını söyleyin.

Etkinliğin gücü katılımcılar arasında büyümekte olan mesafenin grup üzerinde yarattığı etkiye yatar. Özellikle etkinliğin sonunda ileri doğru çok sık adım atanlarla hiç adım atmamışlar arasında büyük bir mesafe olacaktır. Etkiyi artırmak için, rolleri katılımcıların kendi yaşantılarıyla ilgili gerçeklerle uyumlu hale getirin. Bu durumda en az sayıda insanın ileriye doğru adım atmasını (“evet” demesini) sağlamış olduğunuzdan emin olun. Grubunuz çok büyük olduğu için yeni roller üretmeniz gerekiyorsa aynı durum gene geçerlidir.

Bilgilendirme ve değerlendirme bölümünde, katılımcıların canlandırdıkları karakter hakkında neler bildiklerini ele almak gerekir. Bu bilgiler kişisel deneyim yoluyla mı yoksa farklı bilgi kaynaklarından (haberler, kitaplar ya da fıkralar) mı edinilmiş? Karakterle ilgili zihinlerine yerleşmiş bilgi ve görüntülerin doğruluğundan ne kadar eminler? Bu yöntemle kalıpyargıların ve önyargıların nasıl ortaya çıktığını göstermiş olursunuz.

Bu etkinlik, katılımcıların farklı kuşak haklar (kişisel, siyasi ve sosyal, ekonomik ve kültürel haklar) arasındaki ilişkiyi algılamalarını, ayrıca bu haklara erişim konusunda fikir yürütmelerini sağlar. Yoksulluk ve sosyal dışlanma –örneğin sosyal dışlanma, mülteci ve sığınmacılar için de geçerli olmasına rağmen– sadece resmi haklarla ilişkili sorunlar değildir. Sorun, çoğunlukla bu haklara etkin erişim olmamasından kaynaklanır.

Çeşitlemeler

Birçok sorunu gündeme getirmenin ve katılımcıların konularla ilgili kavrayışını geliştirmenin bir yolu, ilk önce küçük gruplarda çalışma yapılması ardından da fikirlerin genel oturumda paylaşılmasıdır. Bu durumda yardımcı kolaylaştırıcılarla çalışmak neredeyse bir zorunluluk haline alır. Bu yöntemi roller açıklandıktan sonra bilgi edinme bölümünün ikinci kısmında küçük grup çalışması yaparak uygulayın. Katılımcılardan, yaşadıkları toplumda kimlerin daha az veya çok şansa ya da fırsata sahip olduğunu araştırmalarını isteyin. Bu tür eşitsizlikleri ortadan kaldırmak için ne tür önlemler alınabileceğini ve alınması gerektiğini sorun. Bir diğer alternatif, katılımcıların rollerinden birini ele alıp ne yapılabileceğini sormak olabilir, örneğin katılımcılara, toplumun ve hükümetin bu kişiye ilişkin ne gibi ödev ve sorumlulukları olduğunu sorabilirsiniz.

İzleme önerileri

Çalıştığınız sosyal ortamla ilgili olarak, belirli kültürel ya da toplumsal azınlıkları savunan grupların temsilcilerini grubunuzla söyleşi yapması için davet edebilirsiniz. Ne tür sorunlarla mücadele ettiklerini, sizin ve gençlerin bu gruba nasıl yardımcı olabileceğini sorabilirsiniz. Bu tarz bir yüzyüze görüşme aynı zamanda etkinlik esnasında ortaya çıkabilecek önyargı ya da kalıpyargıları ele alma ya da bunları gözden geçirme fırsatı yaratacaktır.

Grubunuz dünya genelinde eğitime aktarılan kaynaklardaki eşitsizlik ve bu sorunla ilgili alınan önlemler hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak istiyorsa, sayfa 122'deki "Herkes için Eğitim?" etkinliğine göz atabilirsiniz.

Eylem fikirleri

İzleme kısmında ortaya atılan fikirden yola çıkın. Kültürel ve toplumsal azınlıklarla çalışan örgütler ya da gruplara sizin ve gençlerin nasıl yardımcı olabileceğiniz üzerine biraz daha kafa yorun. Ortaya çıkan fikirleri uygulamaya koyun.

Önemli gün

18 Aralık

Uluslararası

Göçmenler Günü

BİLGİ MATERYALİ**Rol kartları**

İşsiz ve bekâr bir annesin.	Bağlı olduğu parti şu anda hükümette olan siyasi bir partinin gençlik örgütünün başkanısın
Yerel banka şubesi müdürünün kızısn. Üniversitede ekonomi okuyorsun.	Fast food sektöründe işletmecilik yapan başarılı bir Çinli göçmenin oğlusun.
Dini bütün anne-babasıyla yaşayan Müslüman bir Arap kızsın.	Şu anda yaşadığın ülkenin Amerikan büyükelçisinin kızısn.
Orduda askersin. Zorunlu askerlik hizmetini yapıyorsun.	Başarılı bir ithalat-ihracat şirketinin sahibisin.
Tekerlekli sandalye ile hareket edebilen engelli genç bir adamsın.	Ayakkabı üreten bir fabrikadan emekli olmuş bir işçisin.
İlkokulu bitirememiş 17 yaşında bir Roman (Çingene) kızsın.	Eroin bağımlılığı olan genç bir sanatçının kız arkadaşısın.
HİV pozitif olan, orta yaşlı bir fahişesin.	22 yaşında bir lezbiyensin.
Yeni resmi dilini akıcı konuşamadığın bir ülkede işsiz bir öğretmensin.	Afrika kökenli bir foto modelsin.
24 yaşında, Afganistan'dan gelen bir mültecinin.	27 yaşında, evsiz bir adamsın.
Mali'den gelen kaçak bir göçmensin.	Dağların arasında çok uzak bir köyde yaşayan bir çiftçinin 19 yaşındaki oğlusun.

Durum ve olaylar

Aşağıdaki durumları sesli bir şekilde okuyun. Okuduğunuz her durumdan sonra, ileri doğru adım atmaları ve diğerlerine kıyasla nerede durduklarını anlamaları için katılımcılara kısa bir süre tanıyın.

- Hiçbir zaman ciddi bir maddi sıkıntıyla karşı karşıya kalmadın.
- Telefon hattı ve televizyonu olan nezih bir evin var.
- İçinde yaşadığın toplumda, dil, din ve kültürüne saygı gösterildiğini hissediyorsun.
- Toplumsal ve politik olaylarla ilgili fikrinin dikkate alındığını, görüşlerinin dinlendiğini hissediyorsun.
- İnsanlar çeşitli konularda sana danışıyorlar.
- Polis tarafından engellenme korkun yok.
- İhtiyacın olduğunda tavsiye ve yardım için kime başvuracağını biliyorsun.
- Kökeninden dolayı ayrımcılığa uğradığını hiçbir zaman hissetmedin.
- İhtiyaçların için yeterli düzeyde sosyal ve tıbbi güvenceye sahipsin.
- Yılda bir kez tatile çıkabiliyorsun.
- Arkadaşlarını evine akşam yemeği için davet edebiliyorsun.
- İlginç bir yaşantın var, geleceğin için olumlu düşünceler içindesin.
- Kendi tercih ettiğin bir dalda öğrenim görüp bu konuda ilerleyebileceğini düşünüyorsun.
- Tacize uğramaktan, sokakta ya da medya tarafından saldırıya uğramaktan korkmuyorsun.
- Genel ve yerel seçimlerde oy kullanabiliyorsun.
- En önemli dini bayramları akrabaların ve yakın arkadaşlarıyla kutlayabiliyorsun.
- Yurtdışında bir seminere katılabiliyorsun.
- Haftada en az bir kez sinema ya da tiyatroya gidebiliyorsun.
- Çocuklarının geleceğinden endişe duymuyorsun.
- Ayda en az bir kez yeni giysiler alabiliyorsun.
- Tercih ettiğin birine aşık olabiliyorsun.
- Yaşadığın toplum içinde beceri ve yeteneklerinin takdir edildiğini ve saygı gördüğünü düşünüyorsun.
- İnterneti kullanabiliyor, İnternetten faydalanabiliyorsun.